

Instalarea contoarelor de energie electrică la o înălțime inaccesibilă într-un cartier populat intens de romi este de natură să constituie o discriminare bazată pe originea etnică atunci când aceleași contoare sunt instalate în alte cartiere la o înălțime normală

Presupunând chiar dovedit faptul că aceste contoare au făcut obiectul unor abuzuri în cartierul respectiv, o astfel de practică pare disproporționată în raport cu dublul obiectiv constând în asigurarea securității rețelei de transport al energiei electrice și a înregistrării corespunzătoare a consumului de energie electrică

O directivă a Uniunii privind egalitatea de tratament¹ interzice orice discriminare pe bază de rasă sau de origine etnică, în ceea ce privește, printre altele, accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii.

Doamna Nikolova deține un magazin alimentar situat în cartierul „Gizdova mahala” din orașul Dupnitsa (Bulgaria). Acest cartier este locuit în principal de persoane de origine romă.

În 1999 și în 2000, CHEZ RB, o întreprindere de distribuție a energiei electrice, a instalat contoarele de energie electrică pentru toți abonații acestui cartier pe stâlpii din beton care fac parte din rețeaua liniei electrice aeriene, la o înălțime de 6-7 metri. În celelalte cartiere ale orașului (în care romii nu sunt atât de numeroși), contoarele instalate de CHEZ RB sunt amplasate la o înălțime de 1,70 metri, în general în locuințele consumatorilor sau pe fațadele exterioare ori pe gardurile din jurul acestora. Potrivit CHEZ RB, acest tratament diferențiat este justificat de manipularea și degradarea crescute ale contoarelor de energie electrică, precum și de numeroasele racordări nelegale la rețea din cartierul respectiv.

În luna decembrie 2008, doamna Nikolova a depus o plângere la Komisia za zashtita ot diskriminatsia (Comisia pentru Protecția împotriva Discriminării, denumită în continuare „KZD”), prin care a arătat că instalarea contoarelor de energie electrică în locuri inaccesibile se explica prin faptul că majoritatea locuitorilor cartierului în cauză era de origine romă. Deși ea însăși nu era de origine romă, doamna Nikolova se considera de asemenea victima unei discriminări din cauza practicii contestate a CHEZ RB.

KDZ a constatat că doamna Nikolova a fost într-adevăr victima unei discriminări în raport cu clienții ale căror contoare erau instalate în locuri accesibile. În aceste condiții, CHEZ RB a formulat o acțiune împotriva acestei decizii în fața Administrativen sad Sofia-grad (Tribunalul Administrativ din Sofia, Bulgaria). Aceasta solicită Curții de Justiție să stabilească dacă practica contestată reprezintă o discriminare interzisă bazată de originea etnică.

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea arată, în primul rând, că **principiul egalității de tratament se aplică nu numai persoanelor care au o anumită origine etnică, ci și celor care, deși nu aparțin ele însele etniei în cauză, suportă, împreună cu primele, tratamentul mai puțin favorabil sau situația specială dezavantajoasă care rezultă dintr-o măsură discriminatorie.**

¹ Directiva 2000/43 a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică (JO L 180, p. 22, Ediție specială, 20/vol. 1, p. 19)

În al doilea rând, Curtea subliniază că prezența în cartierul în cauză a unor locuitori care nu sunt de origine romă nu exclude, în sine, faptul că practica contestată a fost instituită în considerarea originii etnice a majorității locuitorilor acestui cartier (și anume, originea etnică romă). Îi va reveni însă instanței bulgare obligația de **a lua în considerare toate împrejurările aferente acestei practici pentru a stabili dacă aceasta a fost într-adevăr instituită pentru un astfel de motiv cu caracter etnic și constituie, așadar, o discriminare directă** în sensul directivei.

Printre indiciile care pot fi luate în considerare în această privință figurează în special împrejurarea, că practica în litigiu nu a fost instituită decât în cartierele populate în majoritate de resortisanți bulgari de origine romă. De asemenea, faptul că CHEZ RB ar fi afirmat în fața KZD că degradările și racordările nelegale sunt cauzate în principal de persoane de origine romă este de natură să sugereze că practica contestată se întemeiază pe stereotipuri sau pe prejudecăți de ordin etnic.

Instanța de trimitere va trebui de asemenea să țină seama de caracterul impus, generalizat și de durată al practicii contestate. Astfel, această practică afectează fără distincție toți locuitorii cartierului respectiv, indiferent dacă contoarele individuale ale acestora au făcut obiectul unor abuzuri și, dacă este cazul, de cine au fost comise aceste abuzuri. Astfel, practica în cauză poate fi percepută în sensul că sugerează că locuitorii acestui cartier sunt considerați în totalitate ca fiind autori potențiali ai unor fapte ilicite. În acest context, Curtea precizează că practica în discuție constă într-un **tratament defavorabil** în detrimentul locuitorilor vizați, atât din cauza caracterului jignitor și stigmatizant al acesteia, cât și din cauza extremei dificultăți și chiar a imposibilității acestor locuitori de a-și consulta contorul de energie electrică în scopul controlării consumului propriu.

În al treilea rând, în ipoteza în care instanța bulgară nu ar considera că practica în litigiu constituie o discriminare directă bazată pe originea etnică, Curtea arată că **aceasta ar putea constitui, în principiu, o discriminare indirectă**. Astfel, presupunând că a fost pusă în aplicare exclusiv pentru a răspunde unor abuzuri comise în cartierul respectiv, această practică s-ar baza pe criterii aparent neutre care afectează însă în proporții considerabil mai mari persoanele de origine romă. Prin urmare, **ea ar da naștere unei situații speciale dezavantajoase pentru aceste persoane în comparație cu alte persoane care nu au o astfel de origine etnică**.

În această privință, Curtea subliniază că protecția securității rețelei de transport al energiei electrice și înregistrarea corespunzătoare a consumului de energie electrică constituie obiective legitime care pot să justifice, în principiu, o astfel de diferență de tratament. Este însă necesar ca CHEZ RB să poată dovedi că s-au comis într-adevăr abuzuri asupra contoarelor de energie electrică în cartierul respectiv și că un astfel de risc subzistă și în prezent. Deși recunoaște că practica în litigiu constituie un mijloc adecvat pentru realizarea acestor obiective, Curtea precizează totodată că instanța bulgară va trebui să examineze dacă există și alte măsuri adecvate și mai puțin restrictive pentru a soluționa problemele întâmpinate.

Chiar dacă nu există nicio altă măsură la fel de eficace precum practica contestată pentru a atinge obiectivele amintite, Curtea arată că aceasta pare disproporționată în raport cu obiectivele menționate și cu interesele legitime ale locuitorilor din cartierul respectiv. Instanța bulgară va trebui să verifice dacă situația se prezintă, într-adevăr, astfel, ținând seama de caracterul jignitor și stigmatizant al practicii în discuție și de faptul că aceasta lipsește, fără distincție și de foarte multă vreme, locuitorii unui cartier întreg de posibilitatea de a-și controla în mod regulat consumul de energie electrică.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106